

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt V. De denunciatione Evangelica Prælato facienda, non ut iudici, sed ut patri: & prius de correctione fraterna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Præterea denunciatio juridica contingere potest, quando impositio præcepto à Visitatore, ex vi illius præcepti denunciat quis juridicè, vel publicum, vel secretum peccatum. Secundò etiam contingit, cum nullo præcepto imposito denunciantur Prælato similia peccata. Prima & secunda denunciatio propriè dicitur judicialis; quia fit Prælato, tanquam iudici. Potest etiam publica appellari, quia fit ad publicam utilitatem, hoc est, ad punitionem criminis. Quibus adjungi potest privata denunciatio, quæ fit, ut quisque habeat sui damni compensationem. Eodem fermè modo Evangelica denunciatio fieri potest, si vè imposito præcepto, si vè non, qua Prælato manifestatur peccatum, tam privatum, quam publicum, tam ut bono communi, quam ut utilitati privatæ spirituali consulatur; prout latius explicabimus inferius à Capite s. hujus Tractatus.

Omissa verò nunc accusationis forma, ut potè quæ Religiosorum paci, & tranquillitati minimè videtur expedire, ac proinde releganda omnino est à Religionibus Reformatis, & benè institutis. Quare meritò in aliquibus Regnis, ut in Regno Galliar, & aliis Rebus publicis non permittitur accusare, cum nullum sit crimen, quod non possit per viam denunciationis juridicæ manifestari, ac per ejus punitionem bono communi sufficienter consuli. De utraque igitur denunciatione, tam juridica, quam Evangelica, sed prius de Evangelica, dante DEO, disseremus.

CAPUT V.

De denunciatione Evangelica Prælato facienda, non ut iudici, sed ut patri: & prius de correctione fraterna.

Denunciatio Evangelica, quæ quid sit, & quando obliget.
Solent Doctores inter denunciations Prælato faciendas denunciationem Evangelicam priori loco annumerare: est autem Evangelica denunciatio, peccati alicujus apud Prælatum manifestatio, non ad punitionem, sed potius ad emendationem fratris ordinata; vel ad evitandum, vel resarciendum damnum Reipub. vel tertii, ubi opus fuerit: cum quis coincidit denunciatio canonica, ut Doctores affirmant: hæc autem locum habet, quando peracta fraterna correctione, frater non emendatus, recurrit corrigens ad Prælatum, denunciando illi peccatum, ut delinquens ab ipso paternè corrigatur, & damno imminente, vel illato provideatur: & quia hæc denunciatio fraternam correctionem præsupponit, ideo prius de correctione fraterna disseremus; quia ubi est locus correctionis fraternæ, ultra non est progrediendum.

Corruptio fraterna cadet sub præcepto obligante, jure divino, sub præcepto obligante, jure divini, sub mortali.
Prima conclusio: Correctio fraterna jure divino cadit sub præcepto obligante sub peccato mortali. Conclusio est communis omnium Theologorum in 4. dist. 18. & D. Thomæ 2. 2. q. 33. art. 2. & 6. Probatum primò ex illo Matthæi 18. Si peccaverit in te frater tuus, vade & corripe illum, &c. Conclusio est de fide, ut docet Valentia, disput. 3. q. 10. puncto 2. Hanc probat D. Thomas, q. 33. art. 7. & Disputatus, q. de correctione fraterna art. 2. Primò, quia ex præcepto te-

nemur ad dilectionem proximi; dilectio autem eò præcepto tendit, ut ei quem diligimus, bonum velimus; nam amare aliquem, nihil aliud est, quam velle ei bonum.

Triplex autem est hominis bonum: aliud exterius, quod in exterioribus consistit; quod inter alia bona minimum est; & secundum hoc bonum, tenetur homo sub venire proximo per elemosinæ corporalis largitionem. Aliud est bonum hominis, quod est bonum corporis, in quo etiam tenemur in corporalibus homini operari. Tertium verò, & principale bonum est bonum virtutis, cui contrariatur malum peccati: ad hoc autem bonum consequendum, vel malum vitandum tenetur homo plusquam in aliis bonis ex charitate proximo auxilium ferre, & eò præcipuè, quando magis spectat ad rationem dilectionis ex charitate: & ideo tenetur homo ex præcepto dilectionis, proximo auxilium ferre ad virtutem consequendam; & fratrem in peccato existentem retrahere, ipsum corrigendo.

Secunda conclusio: In correctione fraterna primò consulendum est conscientia proximi, deinde secundario ejus fama. La D. Thomas loci citatu ubi supra, & probat sequentibus rationibus. Prima pars probatur, quia finis correctionis fraternæ est emendatio proximi, quem intendimus à peccati periculo liberare. Duplex autem periculum imminet homini ex peccato, nempe scilicet periculum conscientia, & periculum famæ. Hæc autem duo ita ad invicem sunt ordinata, ut conscientia omninò famæ præferatur. Hoc igitur ordine Dominus voluit correctionem fraternam fieri, & primò quidem, si possibile sit, conscientia fratris provideatur per correctionem fraternam, ita ut in nullo fama lædatur: deinde quia conscientia est famæ præferenda, si aliter frater emendari non potest, quam cum dispendio famæ, ea de causa ordinavit Dominus, ut publicè denunciaretur; Quod si ista iam ad publicam denunciationem procederet, frater patereut dispendium suæ famæ, quod quidem vitari omnino debet.

Confirmatur 1. quia fama unicuique est necessaria, tam propter seipsum, quam propter alios. In primis propter seipsum, quia bona fama est præcipuum inter exteriora bona; & secundum illud Proverb. 22. Melius est nomen bonum, quam divitiæ multa, ea quidem ratione, quia bona fama reddit hominem idoneum ad humana officia exequenda in conversatione humana. Et ideo dicitur Eccli. 4. 1. Curam habe de bono nomine: hoc enim magis permanebit tibi, quam nulle thesauri pretiosi, & magni. Sicut igitur peccator, qui absque necessitate causaret dispendium divitiarum; ita quidem multo amplius, si esset causa dispendii famæ, absque necessitate ejus peccatum publicandum.

Præterea fama homini est necessaria; quia propter conversationem famæ, homo multoties abstinere à peccatis, Quare cum aliquis videt se famam amisisse, pro nihilo ducit peccare. Unde Hieron. super Matth. Corripendus est scorsim frater; ne si semel pudorem, aut verecundiam amisserit, permaneat in peccato.

Nec solum propter seipsum fama est necessaria unicuique; sed etiam propter alios. Primò, quia homines peccatorum alicujus audientes, scandalizantur, & contemnunt quandoque non solum

folùm peccantem, sed & alios ejusdem O. dimis. Unde August. optimè in Epist. ad Plabem Micones...

Secundo, quia ex peccato nimis publico multo provocatur ad peccandum; & ideo sub præcepto cadit, ut non prius aliquis ad denunciationem procedat...

Tertio, quia licet regulariter sit utilis Religioni etiam in peccatorum punitione: id tamen absolute non procedit, quando etiam sunt occulta...

Tertia conclusio: Præceptum correctionis fraternæ est præceptum affirmativum. Ita docet D. Thomas 2. 2. q. 33. art. 2. & in Disput. art. etiam 2. ubi supra. Pro qua conclusione suppono...

Præcepta alia sunt affirmativa, alia negativa; quod in ter ea dicitur crimen. Præceptum correptionis fraternæ est affirmativum.

CAPVT VI.

Quæ sint circumstantiæ, quæ concurrere debent, ut correctio cadat sub præcepto?

Quarta. & quam sit difficile assignare circumstantias requisitas, ut correctio fraternæ obliget sub præcepto.

Septem assignantur conditiones,

randum prudenter, sufficit probabile & prudens seu circumdiciendum: quia cum multa peccata sint, quæ vix stantia possunt evidenter cognosci, quamvis probabiliter, & maxime prudenter ex circumstantiis...

Secunda circumstantia est, si constet proximum ab illo peccato non respicisse, nam ut bene advertit Sylvester verbo, correctio. num. 2. correctio non est necessario faciendâ, nisi de peccato, in quo quis peccaverat, aut quod aliqui commissurus videatur...

Tertia circumstantia est, ut sit spes, correctio nem fore utilem; quia si non est spes certa vel probabilis, non obligatur ad correptionem; quia ut colligitur ex doctrina D. Thom. dist. 4. q. 33. art. 2. quod non est ex præcepto necessarium, nisi ut conducat ad aliquem finem...

Sed dubium est, an sit necessaria certa spes, quod correptio sit futura utilis, vel efficiat spes dubia? Cajet. in Summa, verbo, correctio. tenet, non sufficere dubiam, sed necessariam esse certam spem.

Quarta circumstantia est, si non timeatur proximus evaluatur absolute ex nostra correctione deterior. Quia quando quis nihil se effecturum apud proximum judicat, immo illum deteriorem evaluatur, si corripitur; tunc enim certum est, non teneri quempiam contempere proximum...

Quinta circumstantia excusans à correctioe fraternæ est, quando prudenter judicatur ab alio sufficienter corripendum, vel sua sponte se emendaturum.

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

M m m 3

emendaturum

IN IESU Spirit. II

dilectio... diligens... nihil aliud... aliud ex... quod... hoc... per... in quo... opem... bonum est... peccatum... vel... in alio... et... rationem... homo... peccato... ratione... Thom. à Jesu... Præcepta... affirmativa... negativa... quod in... ter ea... crimen... Præceptum... correptionis... fraternæ... est affirmativum.